

Prvog dana konferencije otpočeo je i treći panel pod nazivom „Poljska–Jugoslavija: nacionalne manjine, emigranti, biografije“. U njemu su referate izložili Mihal Kosman (Nemačka manjina u Jugoslaviji u međuratnom periodu) i Slaven Kale (iz Hrvatske Poljska udruženja u Hrvatskoj u periodu između dva svetska rata).

Drugog dana konferencija je nastavljena referatom Stanislava Sretenovića o saradnji srpske i poljske emigracije u Francuskoj u prvoj deceniji nakon Drugog svetskog rata. Nakon njega smo čuli izlaganje Tomaša Lisa o delatnosti slovenačkog polonofila Frana Ilešiča. Piotr Źurek iz Bjelsko Bjale se bavio malo poznatom epizodom iz Drugog svetskog rata – delovanju poljske obavestajne stanice „Slava“ u Jugoslaviji, a panel je završen izlaganjem Huberta Stisa o životu i delu srpskog sociologa Alekse Đilasa.

U poslednjem panelu bilo je osam govornika. Teme su bile vezane za ideologiju, kulturu i privredu. O kulturnim i modnim aspektima međusobnih odnosa izlagale su Agnješka Ripel i Danuta Jastšemska, Tadeuš Volša je govorio o teatralizaciji sportskih događaja u Poljskoj i Jugoslaviji, Joana Ščtkovska o filmskim vezama kroz delatnost Jiržija Vujčika, a na nju se nadovezala Justina Gluba, na sličan način analizirajući dokumentarnu filmografiju reditelja Krste Papića. Slobodan Selinić je govorio o posetama jugoslovenskih književnika Poljskoj 60-ih i 70-ih godina XX veka, Eva Šatlah je uporedila pravno-ekonomske aspekte funkcionisanja kompanija u Jugoslaviji i Poljskoj, a konferencija je zaključena referatom Milutina Źivkovića, koji je nastavio istraživanja na saradnji gradova pobratima u dvema državama.

Na konferenciji je predstavljeno 28 referata, od čega 12 iz Srbije, a 14 iz Poljske. Prvi put, u već tradicionalnim susretima poljskih i srpskih istoričara, učešće je uzelo i dvoje mladih kolega iz drugih država bivše Jugoslavije. Time je saradnja pokazala ambiciju da preraste bilateralu i, uz još brojnije učešće iz drugih zemalja, postane pravi međunarodni projekat. U neformalnom delu konferencije dogovorena su proširenja na nova tematska područja, a sledeća prilika za razmenu naučnog znanja biće već u septembru 2018, na konferenciji u Beogradu.

*Nebojša Stambolija
Paweł Wawryszak*

Drugi okrugli sto
UNUTRAŠNJI DIJALOG O KOSOVU I METOHIJI
Beograd, 13. novembar 2017.

Drugi okrugli sto u okviru unutrašnjeg dijaloga o Kosovu i Metohiji, pokrenut na inicijativu predsednika Republike Srbije Aleksandra Vučića, sa ciljem pronalaženja mogućih rešenja za kosovskometohijsko pitanje, održan je u beogradskoj Palati Srbija 13. novembra 2017. godine. U njegovom radu su učestvovali predstavnici 22 akreditovana domaća instituta društvenih i humanističkih nauka, odnosno više od 50 naučnoistraživačkih radnika. Skupu su prisus-

tvovali i direktor Kancelarije za Kosovo i Metohiju Republike Srbije Marko Đurić, generalni sekretar predsednika Republike Srbije Nikola Selaković, kao i ministar prosvete, nauke i tehnološkog razvoja u vladi Republike Srbije Mladen Šarčević. Ministar Šarčević je, otvorivši okrugli sto, istakao da je zamisao sastanka da naučnici iznesu rezultate naučnih istraživanja i naučnoistraživačkih projekata koji se odnose na različite aspekte problema Kosova i Metohije – istorijski, arheološki, etnografski, društveni, demografski, sociološki, politiko-
loški, filozofski i druge, odnosno da se uključe u dijalog slobodno izražavajući mišljenja, ideje i predloge.

Čast da otvori radni deo okruglog stola pripala je direktoru Instituta za savremenu istoriju u Beogradu prof. dr Momčilu Pavloviću koji je istakao da se danas Srbi i Albanci slažu samo u jednom – a to je da i jedni i drugi žele u Evropsku uniju. Jedno od rešenja kosovskometohijskog pitanja, po njegovom mišljenju, moglo bi biti sadržano u širim integracijama – istovremenom ulasku u Evropsku uniju i potom diktiranju evropskih standarda. On je kao drugo rešenje predložio stvaranje zajednice balkanskih naroda, odnosno balkanskih država čije utemeljenje postoji u istoriji, dok je kao treće rešenje ponudio ideju organizovanja međunarodne konferencije po unapred utvrđenim principima, uz učešće velikih sila i zainteresovanih strana koje bi istovremeno uzele u razmatranje srpsko-albansko pitanje na Balkanu uvažavajući interese obe strane. U delegaciji Instituta za savremenu istoriju bili su i naučni savetnik prof. dr Predrag J. Marković, naučni savetnik dr Nikola Žutić, viši naučni saradnik dr Srđan Cvetković, naučni saradnik dr Ratimir Milikić i naučni saradnik dr Miomir Gatalović. Na uvid je izložena i bogata produkcija naučnih monografija, hronologija, zbornika radova i drugih publikacija o Kosovu i Metohiji koje je ovaj Institut objavio prethodnih godina.

Među izloženim rešenjima učesnika drugog okruglog stola u okviru unutrašnjeg dijaloga o Kosovu i Metohiji dominirali su predlozi da se formira nacionalna komisija za izradu modela rešavanja kosovskometohijskog problema, osnaži srpska zajednica u Autonomnoj pokrajini Kosovo i Metohija, insistira na ostvarivanju većih imovinskih i ličnih prava Srba i nealbanaca u Pokrajini, dalje razvijaju ekonomski potencijali Republike Srbije i osmisli održiv institucionalni plan za rešavanje ostalih problema u vezi sa ovom tematikom. Na skupu su se mogli čuti različiti stavovi o istorijskim zbivanjima na Kosovu i Metohiji, aktuelnim društvenim i demografskim procesima u albanskom društvu, geopolitičkim odnosima među velikim silama i potrebi prevazilaženja nagomilanih stereotipa i predrasuda koji prate srpsko-albanske odnose kroz istoriju. Celokupan rad okruglog stola prenošen je direktno na drugom programu Radio-televizije Srbije, tako da je šira javnost imala mogućnost da se upozna sa njegovim doprinosima.

Miomir Gatalović